

Beda: Sakserne dræber kristne missionærer, 695

Den engelske benediktinermunk, Beda (673-735), forfattede i begyndelsen af 700-tallet en historie om den angelsaksiske kirke (Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum), der blev afsluttet i 731.

- 5 *Beda samlede en mængde materiale dels fra arkiver samt gennem samtaler og egne oplevelser. Selvom Bedas fokus er den engelske kirkes historie, omtaler han ligeledes begivenheder uden for Britannien.*

- [Beda beretter, at angelsaksiske præster fra Britannien havde missioneret i blandt friserne.] Efter deres eksempel drog to angelske præster, der i lang tid havde levet landflygtige i Irland, for evighedens riges skyld til Old-Saksen¹ for om muligt at vinde nogen for Kristus ved at forkynde ordet der. Som deres fromhed var ens, således også deres navn, blot med den forskel, eftersom deres hår var af forskellig farve, at den ene kaldtes Sorte Hevald og den anden Hvide Hevald. Begge var fromme og gudfrygtige mænd; men Sorte Hevald var bedst hjemme i de hellige skrifter. Da de kom derhen, fik de gæstely hos en foged, som de bad om at føre dem til hans herre, da de havde et gavnligt budskab at bringe ham. Disse oldsaksere har nemlig ingen konge, men mange herrer som står over dem. [...] Fogeden tog altså imod dem, lovede at sende dem til sin herre, som de forlangte, og beholdt dem hos sig i nogle dage.

- Da barbarerne nu mærkede, at de var af en anden tro, fordi de stadig sang salmer og holdt bønner og hver dag bragte herren det velsignede nadveroffer og havde hellige kar med sig og en indviet disk i stedet for alter, begyndte de at nære mistillid til dem og frygte, at hvis de gik til deres høvding og fik ham i tale, ville de vende ham fra hans guder og omvende ham til den ny kristentro, så at hele landsdelen efterhånden ville blive tvunget til at ombytte den gamle gudsdyrkelse med den nye. Derfor overfaldt de dem pludselig og slog dem ihjel; Hvide Hevald dræbte de simpelthen med et sværd, men Sorte Hevald blev pint ganske langsomt ihjel.

- Da de således havde sønderrevet dem lem for lem, kastede de dem i Rhinen. Da høvdingen hørte om dette, blev han så vred over, at fremmede ikke fik lov at komme til ham, når de ønskede det, at han lod alle bønderne hugge ned og brændte deres landsby. Disse præster og Kristi tjenere led døden den tredje oktober [695].

- Det manglede imidlertid ikke på himmelske mirakler, som bekræftede deres martyrdød; thi da hedningerne som sagt havde kastet deres lig i floden, drev de lige imod strømmen omtrent 40.000 skridt hen til det sted, hvor deres fæller opholdt sig. Og en stor lysstråle, der nåede lige til himmelen, lyste hver nat over det sted, hvortil ligene var kommet, og blev også set af de hedninger, som havde myrdet dem. Ja, en af dem åbenbarede sig endog i et natligt syn for en af deres fæller, en udmærket mand af fornem familie, ved navn Tilmon, en soldat der var blevet munk, og fortalte ham, at deres lig ville blive fundet på det sted, hvor han så lyset stråle fra himmel til jord. Det gik, som han havde sagt; deres lig blev fundet og begravet med den ære som tilkommer martyrer, og deres lidelsesdag eller den dag, da deres lig blev fundet, højtideligholdes i de egne med særdeles ærefrygt. Da den såre berømte franker-høvding Pepin siden fik dette at høre, lod han deres lig bringe til sig og begravede dem med stor pragt i kirken i Køl

¹ *Old-Saksen*: med dette sigter Beda til et større område i det nordvestlige Tyskland, svarende til det nutidige Westfalen, Niedersachsen og Holsten. Fra dette område udvandrede de saksere, der sammen med anglerne (fra det sydlige Jylland) bosatte sig i Britannien og dannede de angelsaksiske folkegrupper og kongedømmer. Heraf Bedas betegnelse Old-Saksen, som sakserne oprindelsesland.

ved Rhinen Man siger også, at hvor de blev myrdet, udsprang en kilde, som giver overflødighed af vand den dag i dag.

- 5 Beda: *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum* 5.10 : Oversættelse C. M. Kragballe: *Angler-Folkets Kirkehistorie af Beda den Ærværdige*. Kbh. (1864) s.282f.